ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗΣ

Η μεγάλη ημέρα της Πεντηκοστής αποτελεί τη γενέθλια ημέρα της Εκκλησίας. Το Άγιο Πνεύμα κατέρχεται στους Αγίους Αποστόλους *«ἐν εἴδει πυρίνων γλωσσῶν»* και μεταμορφώνει φοβισμένους ανθρώπους σε κήρυκες της αλήθειας. Ο Απόστολος μάς παρουσιάζει αυτό το συγκλονιστικό γεγονός της επιφοιτήσεως του Παναγίου Πνεύματος, ενώ το Ευαγγέλιο μεταφέρει τη μεγάλη πρόσκληση του Χριστού προς κάθε διψασμένη ψυχή να έρθει κοντά Του και να λάβει το «ὕδωρ τὸ ζῶν». Έτσι, η Πεντηκοστή γίνεται η εορτή της ζωής, της χάριτος και της παρουσίας του Θεού μέσα στην Εκκλησία.

Α. Το Αποστολικό Ανάγνωσμα (Πράξ. κεφ.2, στίχ.1–11)

Ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς ἦσαν ἅπαντες οἱ Ἀπόστολοι ὁμοθυμαδὸν ἐπὶ τὸ αὐτό. Καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος ὥσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας, καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι. Καὶ ὤφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλῶσσαι ὡσεὶ πυρός, ἐκάθισέ τε ἐφ' ἕνα ἕκαστον αὐτῶν. Καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες Πνεύματος Ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέραις γλώσσαις, καθὼς τὸ Πνεῦμα ἐδίδου αὐτοῖς ἀποφθέγγεσθαι. Ἦσαν δὲ ἐν Ἰερουσαλὴμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐλαβεῖς ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν. Γενομένης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης συνῆλθε τὸ πλῆθος καὶ συνεχύθη, ὅτι ἤκουον εἷς ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν. Ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ ἐθαύμαζον λέγοντες πρὸς ἀλλήλους· Οὐκ ἰδοὺ πάντες οὗτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντες Γαλιλαῖοι; Καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ᾗ ἐγεννήθημεν; Πάρθοι καὶ Μῆδοι καὶ Ἐλαμῖται, καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ Καππαδοκίαν, Πόντον καὶ τὴν Ἀσίαν, Φρυγίαν τε καὶ Παμφυλίαν, Αἴγυπτον καὶ τὰ μέρη τῆς Λιβύης τῆς κατὰ Κυρήνην, καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες Ῥωμαῖοι, Ἰουδαῖοί

Εκείνες τις ημέρες, Όταν έφτασε η ημέρα της Πεντηκοστής, όλοι οι Απόστολοι βρίσκονταν μαζί, ενωμένοι στον ίδιο τόπο. Και ξαφνικά ακούστηκε από τον ουρανό ένας ήχος σαν δυνατός άνεμος, που γέμισε όλο το σπίτι όπου κάθονταν. Και εμφανίστηκαν σε αυτούς γλώσσες σαν φωτιά, που μοιράζονταν και στάθηκαν πάνω στον καθένα τους. Και όλοι γέμισαν με Άγιο Πνεύμα και άρχισαν να μιλούν σε άλλες γλώσσες, όπως το Πνεύμα τούς έδινε να μιλούν. Στα Ιεροσόλυμα κατοικούσαν τότε ευσεβείς Ιουδαίοι από όλα τα έθνη της γης. Όταν ακούστηκε αυτή η φωνή, συγκεντρώθηκε πλήθος κόσμου και απορούσαν, γιατί ο καθένας τους άκουγε τους Αποστόλους να μιλούν στη δική του γλώσσα. Έμεναν όλοι έκθαμβοι και έλεγαν μεταξύ τους: «Δεν είναι όλοι αυτοί που μιλούν Γαλιλαίοι; Πώς λοιπόν εμείς τούς ακούμε ο καθένας στη δική του γλώσσα, στην οποία γεννηθήκαμε; Πάρθοι και Μήδοι και Ελαμίτες, κάτοικοι της Μεσοποταμίας, της Ιουδαίας και της Καππαδοκίας, του Πόντου και της Ασίας, της Φρυγίας και της Παμφυλίας, της Αιγύπτου και των περιοχών της Λιβύης κοντά στην Κυρήνη, καθώς και Ρω-

τε καὶ προσήλυτοι, Κρῆτες καὶ Ἄραβες, ἀκούομεν λαλούντων αὐτῶν ταῖς ἡμετέραις γλώσσαις τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ.

μαίοι επισκέπτες, Ιουδαίοι και προσήλυτοι, Κρήτες και Άραβες, τους ακούμε να μιλούν στις δικές μας γλώσσες για τα μεγαλεία του Θεού».

Β. Το Ευαγγελικό Ανάγνωσμα (Ιωάν. κεφ.7, στίχ.37–52 & 8, 12)

Τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς Ἑορτῆς εἱστήκει ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔκραξε λέγων· Ἐάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρός με καὶ πινέτω. Ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπεν ἡ Γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ῥεύσουσιν ὕδατος ζῶντος. (Τοῦτο δὲ εἶπε περὶ τοῦ Πνεύματος οὗ ἔμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν· οὔπω γὰρ ἦν Πνεῦμα Ἅγιον, ὅτι ὁ Ἰησοῦς οὐδέπω ἐδοξάσθη). Πολλοὶ οὖν ἐκ τοῦ ὄχλου ἀκούσαντες τὸν λόγον ἔλεγον· Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης. Ἄλλοι ἔλεγον· Οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός. Ἄλλοι δὲ ἔλεγον· Μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστὸς ἔρχεται; Οὐχὶ ἡ Γραφὴ εἶπεν ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος Δαβὶδ καὶ ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆς κώμης ὅπου ἦν Δαβὶδ ὁ Χριστὸς ἔρχεται; Σχίσμα οὖν ἐν τῷ ὄχλῳ ἐγένετο δι' αὐτόν. Τινὲς δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν· ἀλλ' οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας. Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ Φαρισαίους· καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι· Διὰ τί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν; Ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται· Οὐδέποτε οὕτως ἐλάλησεν ἄνθρωπος, ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος. Ἀπεκρίθησαν οὖν αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι· Μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε; Μή τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτὸν ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων; Ἀλλ' ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον ἐπικατάρατοί εἰσι. Λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτούς, ὁ ἐλθὼν νυκτὸς πρὸς αὐτόν, εἷς ὢν ἐξ αὐτῶν· Μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν μὴ ἀκούσῃ παρ' αὐτοῦ πρότερον καὶ γνῷ τί ποιεῖ; Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; ἐρεύνησον καὶ ἴδε ὅτι προφήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας οὐκ ἐγήγερται. Πάλιν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησε λέγων· Ἐγώ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἕξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς.

Την τελευταία και μεγάλη ημέρα της εορτής στεκόταν ο Ιησούς και φώναζε δυνατά: «Όποιος διψά, ας έρθει κοντά Μου και ας πιει. Όποιος πιστεύει σε Μένα, όπως λέει η Γραφή, ποτάμια ζωντανού νερού θα αναβλύσουν από μέσα του». Αυτό το είπε για το Άγιο Πνεύμα, το οποίο επρόκειτο να λάβουν όσοι θα πίστευαν σε Αυτόν· γιατί ακόμη δεν είχε δοθεί το Άγιο Πνεύμα, αφού ο Ιησούς δεν είχε ακόμη δοξαστεί. Πολλοί λοιπόν από το πλήθος, όταν άκουσαν αυτά τα λόγια, έλεγαν: «Αυτός είναι πραγματικά ο Προφήτης». Άλλοι έλεγαν: «Αυτός είναι ο Χριστός». Άλλοι όμως έλεγαν: «Μήπως ο Χριστός έρχεται από τη Γαλιλαία; Δεν λέει η Γραφή ότι ο Χριστός θα έρθει από το γένος του Δαβίδ και από τη Βηθλεέμ»; Έτσι δημιουργήθηκε διχασμός ανάμεσα στο πλήθος εξαιτίας Του. Μερικοί ήθελαν να Τον συλλάβουν, αλλά κανείς δεν τόλμησε να Τον αγγίξει. Οι υπηρέτες επέστρεψαν στους αρχιερείς και τους Φαρισαίους, και εκείνοι τους είπαν: «Γιατί δεν Τον φέρατε»; Οι υπηρέτες απάντησαν: «Ποτέ άνθρωπος δεν μίλησε όπως μιλά Αυτός ο άνθρωπος». Τότε οι Φαρισαίοι τους απάντησαν: «Μήπως πλανηθήκατε κι εσείς; Μήπως πίστεψε σε Αυτόν κανένας από τους άρχοντες ή από τους Φαρισαίους; Ο όχλος όμως αυτός, που δεν γνωρίζει τον νόμο, είναι καταραμένος». Τότε ο Νικόδημος, εκείνος που είχε πάει νύχτα να συναντήσει τον Ιησού και ήταν ένας από αυτούς, τους είπε: «Μήπως ο νόμος μας καταδικάζει έναν άνθρωπο πριν τον ακούσει και πριν μάθει τι κάνει»; Εκείνοι του απάντησαν: «Μήπως κι εσύ είσαι από τη Γαλιλαία; Ερεύνησε και θα δεις ότι προφήτης από τη Γαλιλαία δεν έχει εμφανιστεί». Και πάλι ο Ιησούς τους μίλησε λέγοντας: «Εγώ είμαι το φως του κόσμου· όποιος Με ακολουθεί δεν θα περπατήσει στο σκοτάδι, αλλά θα έχει το φως της ζωής».

Η ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

Η θεολογία της εορτής της Πεντηκοστής

Ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος βλέπει την εορτή της Πεντηκοστής ως την ολοκλήρωση του έργου της θείας Οικονομίας και ως τη φανέρωση της Εκκλησίας μέσα στον κόσμο. Η κάθοδος του Αγίου Πνεύματος δεν αποτελεί ένα μεμονωμένο θαυμαστό γεγονός, αλλά τη ζωντανή παρουσία του Θεού μέσα στην ιστορία και στην καρδιά του ανθρώπου. Όπως τονίζει ο Ιερός Πατήρ, οι Απόστολοι, που πριν ήταν φοβισμένοι και κλεισμένοι «διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων», μεταμορφώνονται σε φωτισμένους κήρυκες της αλήθειας, όχι με ανθρώπινη δύναμη ή σοφία, αλλά με τη χάρη του Παναγίου Πνεύματος.

Κατά τον Χρυσόστομο, το Άγιο Πνεύμα είναι Εκείνο που ενώνει τους ανθρώπους με τον Θεό και μεταξύ τους. Στη Βαβέλ οι γλώσσες διαιρέθηκαν εξαιτίας της υπερηφανείας· στην Πεντηκοστή οι γλώσσες ενώνονται μέσα στην ταπείνωση και στην αγάπη του Χριστού. Έτσι, η Πεντηκοστή γίνεται η αναίρεση της συγχύσεως και η αρχή της ενότητας της Εκκλησίας. Δεν καταργούνται οι λαοί και οι γλώσσες, αλλά αγιάζονται και γίνονται όργανα κηρύγματος του Ευαγγελίου.

Ιδιαίτερα ο Ιερός Χρυσόστομος υπογραμμίζει ότι το Άγιο Πνεύμα δεν ενεργεί εξωτερικά ή επιφανειακά, αλλά μεταμορφώνει ολόκληρη την ύπαρξη του ανθρώπου. Δίνει παρρησία, φωτισμό, αγάπη, δύναμη θυσίας και αγιότητα. Γι' αυτό και η Εκκλησία δεν είναι ένας ανθρώπινος οργανισμός ή μία απλή θρησκευτική κοινότητα, αλλά το σώμα του Χριστού που ζωοποιείται συνεχώς από το Άγιο Πνεύμα.

Παράλληλα, ο Ιερός Χρυσόστομος συνδέει την Πεντηκοστή με τη ζωή κάθε πιστού. Όπως οι Απόστολοι έγιναν «ναοί του Αγίου Πνεύματος», έτσι και κάθε χριστιανός καλείται να καθαρίσει την καρδιά του ώστε να κατοικήσει μέσα του η χάρη του Θεού. Το Άγιο Πνεύμα δεν αναπαύεται στην ακαθαρσία, στην υπερηφάνεια και στη σκληρότητα, αλλά στην ταπείνωση, στην προσευχή και στην αγάπη.

Η εορτή της Πεντηκοστής, λοιπόν, κατά τον Άγιο Ιωάννη τον Χρυσόστομο, είναι η εορτή της ζωής της Εκκλησίας, της ενότητας, της θείας χάριτος και της ανακαινίσεως του ανθρώπου. Είναι η διαβεβαίωση ότι ο Θεός δεν εγκατέλειψε τον κόσμο, αλλά παραμένει παρών και ενεργός μέσα στην Εκκλησία Του διά του Αγίου Πνεύματος, *«τοῦ πανταχοῦ παρόντος καὶ τὰ πάντα πληροῦντος»*.

Ο Μέγας Βασίλειος, ιδιαίτερα μέσα από το σπουδαίο έργο του *«Περὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος»*, παρουσιάζει την Πεντηκοστή ως τη φανέρωση της θεότητας και της ζωοποιού ενεργείας του Αγίου Πνεύματος μέσα στην Εκκλησία. Για τον μεγάλο αυτό Πατέρα, το Άγιο Πνεύμα δεν είναι μία απρόσωπη δύναμη ή ένα κτίσμα, αλλά το τρίτο Πρόσωπο της Αγίας Τριάδος, ομοούσιο με τον Πατέρα και τον Υιό, *«συμπροσκυνούμενον καὶ συνδοξαζόμενον»*.

Κατά τον Μέγα Βασίλειο, με την κάθοδο του Αγίου Πνεύματος κατά την ημέρα της Πεντηκοστής ολοκληρώνεται το έργο της σωτηρίας. Ο Χριστός ανέρχεται στους ουρανούς, αλλά δεν αφήνει ορφανό τον κόσμο· αποστέλλει το Πανάγιο Πνεύμα, το οποίο γίνεται η διαρκής παρουσία του Θεού μέσα στην Εκκλησία. Γι' αυτό και ο Άγιος Βασίλειος τονίζει ότι όλη η ζωή της Εκκλησίας είναι καρπός της ενεργείας του Αγίου Πνεύματος: τα Μυστήρια, η προσευχή, η αγιότητα, η ενότητα των πιστών και κάθε πνευματικό χάρισμα πηγάζουν από Αυτό.

Ιδιαίτερα υπογραμμίζει ότι το Άγιο Πνεύμα είναι Εκείνο που αγιάζει και μεταμορφώνει τον άνθρωπο. Ο άνθρωπος μόνος του δεν μπορεί να φθάσει στη γνώση του Θεού· χρειάζεται τον φωτισμό της θείας χάριτος. Το Πνεύμα καθαρίζει την καρδιά, φωτίζει τον νου και οδηγεί τον άνθρωπο στη θέωση. Χαρακτηριστικά αναφέρει ότι διά του Αγίου Πνεύματος *«καρδιῶν ἀνάβασις, ἀσθενῶν χειραγωγία, προκοπτόντων τελείωσις»*. Δηλαδή, το Πνεύμα είναι η δύναμη που ανυψώνει την καρδιά, καθοδηγεί τους αδυνάτους και οδηγεί τους πιστούς στην πνευματική τελείωση.

Παράλληλα, ο Μέγας Βασίλειος βλέπει στην Πεντηκοστή την αποκατάσταση της ενότητας του ανθρωπίνου γένους. Εκεί όπου η αμαρτία δημιούργησε διάσπαση και σύγχυση, το Άγιο Πνεύμα φέρνει ενότητα, αγάπη και κοινωνία. Οι Απόστολοι μιλούν διαφορετικές γλώσσες, αλλά όλοι κατανοούν το ίδιο μήνυμα της σωτηρίας. Έτσι η Εκκλησία γίνεται το νέο σώμα της ανθρωπότητας, ενωμένο όχι με ανθρώπινους δεσμούς, αλλά με τη χάρη του Θεού.

Για τον Μέγα Βασίλειο, λοιπόν, η Πεντηκοστή δεν είναι απλώς ανάμνηση ενός γεγονότος του παρελθόντος. Είναι μία διαρκής πραγματικότητα μέσα στην Εκκλησία. Το Άγιο Πνεύμα συνεχίζει να ενεργεί, να φωτίζει, να παρηγορεί, να αγιάζει και να οδηγεί τον άνθρωπο στη σωτηρία. Γι' αυτό και κάθε πιστός καλείται να ζει μία προσωπική Πεντηκοστή, ανοίγοντας την καρδιά του στη χάρη και στην παρουσία του Θεού.

ΙΕΡΑ ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ ΠΑΝΑΓΙΑΣ «ΒΡΕΦΟΤΡΟΦΟΥ»
ΣΤΟΝ ΙΕΡΟ ΚΑΘΕΔΡΙΚΟ ΝΑΟ ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΟΣ

Κάθε Δευτέρα στις 7.00 μ.μ. και ακολουθεί κύκλος ομιλιών με βασικό θέμα: «Ζώντας την Ανάσταση μέσα στην καθημερινότητα».